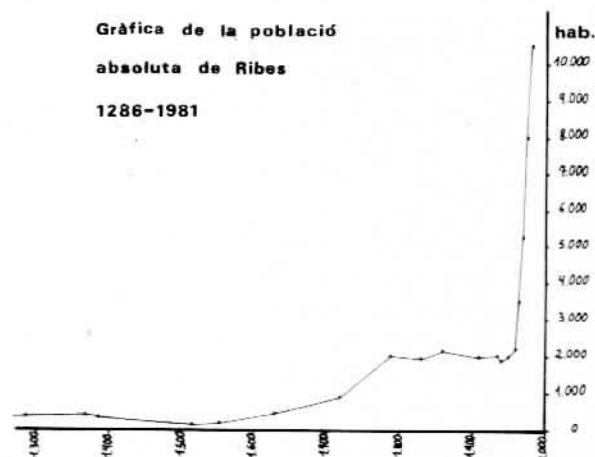

Evolució demogràfica del terme de Ribes

L'augment, la disminució o l'estabilitat de la població és un signe i un reflex de les circumstàncies de cada època. Saber el nombre d'habitants i la tendència de la població és una dada bàsica pel coneixement d'un lloc en qualsevol època. Per conèixer el nostre passat, per saber com s'ha arribat al nostre avui, ens ha semblat que seria profitós vure la gràfica del poblament de Ribes.

Censos de població marcats al gràfic

1286:	360 hab.	1910:	1.945 hab.
1365-70:	392 hab.	1936:	2.071 hab.
1386:	330 hab.	1940:	1.913 hab.
1515:	144 hab.	1950:	2.048 hab.
1553:	194 hab.	1960:	2.282 hab.
1628:	441 hab.	1965:	3.582 hab.
1718:	907 hab.	1970:	5.313 hab.
1787:	2.063 hab.	1975:	8.069 hab.
1830:	1.990 hab.	1981:	10.557 hab.
1860:	2.195 hab.		

No hem inclòs en les xifres els habitants de Miralpeix perquè mentre uns anys es comptaven junt amb Ribes, d'altres vegades s'han afegit als de Sitges i en altres ocasions ens ha estat impossible saber quants en tenia. Cal adonar-se que, sobretot en els censos antics, les dades són només aproximades, no exactes.

Sabem que Ribes, és a dir el territori que avui és el nostre terme, ja havia estat habitat en època prehistòrica, ibèrica i romana. Posterior-

ment a aquesta darrera època no sabem si va ésser habitat, però alguns indicis així ens ho fan creure (1). Només hem pogut començar a fer la gràfica a partir de l'any 1286, que és quan ja comencem a disposar de dades numèriques.

Un cop feta la gràfica hem pogut distingir sis períodes diferenciats:

I) Una fase de creixement lent que abastaria un llarg període: del segle X a finals del XIV. El primer document que ens parla de l'existència d'habitants a Ribes data de l'any 990. A partir de llavors, a poc a poc, va anar augmentant la població del nostre terme, es van posar en cultiu les terres ermes i s'edificaren cases disperses.

II) Un període de disminució de la població que inclou des de les darreries del segle XIV a les primeries del XVI. Les primitives tècniques de cultiu no van permetre l'augment de la producció agrícola. La majoria de les terres bones ja estaven en cultiu, només quedaven les que en aquella època no eren rendables. S'arribà a un punt en què la proporció entre habitants i aliments era tan justa que qualsevol extremitat climàtica suposava la fam. Les pestes es van abatre amb fúria sobre la debilitada població. Al llarg d'aquest període el poblament va quedar reduït a menys de la meitat.

III) Lent creixement des de principis del segle XVI fins a les darreries del XVII. Poc a poc van anar arribant nous homes a cultivar les terres abandonades; un bon grup eren occitans (2). Les masies deshabitades van reviure i van aparèixer els veïnats de Vilanoveta, Les Torres, Puigmoltó, Les Parellades, Les Planes i el Palou. Advertim ara en el sí de la pagesia una major diferenciació social. La disminució demogràfica del període anterior havia facilitat la concentració de la propietat de la terra, d'aquesta manera van aparèixer els propietaris de diverses masies. La majoria dels nou vinguts van ser petits propietaris, masovers, parcers o jornalers.

IV) Període d'accentuat creixement durant el segle XVIII: de fet és una continuïtat del període anterior però amb una tendència al creixement més forta. La millora de les tècniques agrícoles en les comarques bladeres féu que l'abastiment estigués assegurat. Els ribetans de l'època es van dedicar de ple al cultiu de la vinya, ja que la venda dels seus bons vins o d'aiguardent a Amèrica i als mercats europeus era més rendable que no pas la dels cereals. Les muntanyes, que fins llavors eren d'ús comunal, van ser privatitzades en benefici dels propietaris de les masies. Els boscos dels costers van ser convertits en vinyes mitjançant el contracte de parceria. Ribes va atreure gent d'altres comarques i l'aparició i creixement del veïnat de Les Roques i l'augment del de Les Planes va fer que el nostre poble ja quedés configurat.

V) Etapa d'estancament que va des de darreries del segle XVIII fins els anys 50 del present segle. Quasi la totalitat de les terres del terme estaven ja en cultiu, un augment de la producció només el podria donar

la millora de les tècniques de cultiu. Calia la industrialització per continuar creixent, però ni iniciatives ni capitals s'orientaren en aquest sentit. Un intent d'introduir la filatura de cotó en 1804 va fracassar. Ribes no disposava de bones comunicacions que permetessin un comerç florent. El mercat de l'Amèrica continental es perdé a principis del segle XIX, el de Cuba i Puerto Rico el 1898. La malura, el mildiu i, sobretot, la filloxera afectaren greument la viticultura i l'encariren. La guerra amb França (1793), amb Anglaterra (1797-1801), les de Cuba i el Marroc van suposar interrupcions del comerç i despeses. Els conflictes socials es manifestaren de forma violenta en la Guerra del Francès (1808-1814), les guerres carlines (1833-39, 1846-49 i 1872-76) i la de 1936-39. Tot això, junt amb el fenomen de l'emigració a Amèrica i en menor grau a Barcelona, Vilanova i Sitges, va fer que la població de Ribes quedés estancada entorn dels 2.000 habitants.

VI) Període de fort creixement demogràfic a partir dels anys 50. La causa n'ha estat la industrialització. El creixement demogràfic ha estat en base a la immigració i el creixement vegetatiu. El canvi és sobtat per causa de l'estancament anterior i perquè no ha sortit de factors interns sinó de capitals i homes forans. Apareix el nucli de població de Les Roquetes en funció d'unes millors vies de comunicació i de la proximitat amb Vilanova i la Geltrú. Ribes no està tan beneficiada per la indústria, però creix gràcies també al sector de serveis i a les segones residències. Aquests darrers anys el creixement demogràfic és menor però encara fort.

Xavier Miret i Mestre

NOTES

(1) Benjamí Costa i altres: «Dues sepultures possiblement alt-medievals al Vilar (Ribes). Miscel·lània Penedesenca 1979, pàg. 65.

(2) Emili Giralt i Josep Giralt: «Els immigrants francesos a Ribes». Programa de Festa Major de sant Pau del G.E.R. 1979.

Els censos de 1286 i 1386 procedeixen dels articles de Jacint Sastre als programes de Festa Major de sant Pere de 1979 i 1981. El de 1515 procedeix de l'Arxiu de la Corona d'Aragó: Fogatges n.º A 401 fol. 84. El de 1553 es troba a El fogatge de 1553, de Josep Iglésies Vol. I pàg. 411, Fundació Salvador Vives Casajuana 1979. El de 1628 l'hem calculat a partir de la transcripció d'un document que es troba a l'arxiu de La Casa Gran; agraïm a Josep Giralt que ens n'hagi permès la consulta. El de 1936 es troba a «La divisió territorial de Catalunya», llibre editat per la Conselleria d'Economia de la Generalitat el 1937. La resta de censos es troben a Apunts d'Història de Sant Pere de RIBES de Pere Puig i Roig; Museu de Vilafranca 1978. El darrer cens ens l'ha facilitat l'Administració Municipal.

Quan el cens es donava en focs, és a dir famílies, nem multiplicat per 4,5 per saber el nombre d'habitants.